



Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Inhoudelijke Ondersteuning**

aan De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

datum 5 januari 2021

Betreffende wetsvoorstel:

35600

Wijziging van de Wet natuurbescherming en de Omgevingswet (stikstofreductie en natuurverbetering)

Eindstemming wetsvoorstel

Het voorstel is op 17 december 2020 aangenomen door de Tweede Kamer.

Voor: SP, Krol, 50PLUS, D66, VVD, SGP, CDA en de ChristenUnie.

Tegen: PvdA, PvdD, FVD, DENK, PVV, GroenLinks, Van Kooten-Arissen.

Aangenomen amendementen

Diverse artikelen

14 → **49** (Futselaar en De Groot) over nieuwe stikstofdepositiewaarden voor 2030 en 2035

Na het behalen van de omgevingswaarde van 2030 resteert nog een aanzienlijke opgave om ook de overige gebieden binnen afzienbare tijd onder de KDW te brengen. Dit amendement schrijft voor dat in 2035 ten minste 74 procent van de hectares met voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden onder de kritische depositiewaarden (KDW) gebracht moet zijn. Deze waarde correspondeert met een generieke emissiereductie van circa 50 procent. Met het vastleggen en het bereiken van deze omgevingswaarde wordt op een drietal terreinen een belangrijke stap gezet. In aanvulling op de te bereiken doelstelling in 2030 wordt in de periode 2030–2035 ten minste additioneel 24 procent van stikstofgevoelig areaal onder de KDW gebracht. Daarmee wordt een belangrijke verdere bijdrage aan het noodzakelijk natuurherstel geleverd. Tegelijkertijd wordt met realisatie van de omgevingswaarde meer ruimte geboden om economische en maatschappelijke

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.



datum 5 januari 2021

blad 2

ontwikkelingen mogelijk te maken. Doordat in toenemende mate bij stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden geen sprake meer zal zijn van overbelasting van stikstof wordt vergunningverlening voor economische en maatschappelijke activiteiten aanmerkelijk eenvoudiger. Dat is van belang voor bedrijven en maatschappelijke partijen, maar ook met betrekking tot realisatie van diverse maatschappelijke opgaven op het vlak van woningbouw, klimaatadaptatie en de energietransitie. Tot slot wordt met het vaststellen van deze omgevingswaarde voor 2035 alle betrokken publieke en private partijen een duidelijk perspectief, en daarmee zekerheid, geboden. De komende jaren hebben partijen de tijd om de noodzakelijke stappen te zetten om te voldoen aan de randvoorwaarden die deze omgevingswaarde met zich meebrengt. Dit biedt aan betrokken partijen de ruimte om te werken aan de vormgeving en infasering van een toekomstbestendige inrichting van de bedrijfsvoering, in het bijzonder in de agrarische sector. Tevens biedt dit de mogelijkheid om de noodzakelijke maatregelen in samenhang te nemen met de noodzakelijke stappen die volgen uit de klimaatopgave, energietransitie en inrichting van de ruimtelijke omgeving. In 2028 wordt bezien of met het programma aan bronmaatregelen kan worden voldaan aan de gestelde omgevingswaarde voor 2035. Daarbij worden ook de relevante autonome en aanvullende ontwikkelingen betrokken die van invloed zijn op de stikstofdepositie in de betreffende Natura 2000-gebieden.

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, GroenLinks, de PvdD, 50PLUS, Van Kooten-Arissen, D66, de VVD, het CDA en de ChristenUnie

Diverse artikelen

15 → **21** (Van Otterloo en Dik-Faber) over een nieuwe stikstofdepositiewaarde voor 2025

In het wetsvoorstel is een resultaatsverplichtende omgevingswaarde opgenomen die inhoudt dat in 2030 ten minste de helft van de hectares met voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden onder de kritische depositiewaarden (KDW) gebracht moet zijn. Dit amendement voegt aan het wetsvoorstel een resultaatsverplichtende omgevingswaarde toe voor 2025, waarbij ten minste 40 procent van de hectares met voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden onder de KDW moet worden gebracht. Het opstellen van een voldoende stevige en ambitieuze omgevingswaarde voor 2025 verzekert dat de komende jaren stappen worden gezet om de overbelasting van stikstof op stikstofgevoelige natuur terug te dringen. Tevens wordt hiermee richting gegeven om de komende jaren vertrouwenwekkende stappen te zetten en maatregelen te nemen met het oog op de realisatie van de omgevingswaarde voor 2030. In samenhang met de omgevingswaarde voor 2030 wordt zo ook duidelijkheid aan betrokken partijen geboden. Tot slot geldt dat met het nemen van effectieve maatregelen de komende jaren, geleidelijk ruimte wordt gecreëerd voor economische en maatschappelijke ontwikkelingen. Het uitgangspunt voor de omgevingswaarde voor 2025 is de keuze voor een waarde waarmee de komende jaren daadwerkelijk een bijdrage wordt geleverd aan de noodzakelijke reductie van stikstofdepositie. Tegelijkertijd geldt dat er sprake is van een voldoende realistische waarde. De maatregelen uit het pakket, welke doorgerekend zijn door het PBL en het RIVM, zullen naar verwachting voldoende effect sorteren om in 2025 te voldoen aan deze omgevingswaarde.

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, Krol, GroenLinks, de PvdD, 50PLUS, Van Kooten-Arissen, D66, de VVD, de SGP, het CDA en de ChristenUnie



datum 5 januari 2021

blad 3

NB: Nu 49 en 21 beide zijn aangenomen, wordt slechts uitvoering gegeven aan 49,II en wordt het met 21,II voorgestelde artikel 1.12a, eerste lid, onderdeel a, verwerkt in de tekst van het met 49,II voorgestelde artikel 1.12a, eerste lid.

Artikel I, onderdeel B, artikel 1.12b, eerste lid

Artikel II, onderdeel B, vierde lid

17 (Geurts en Harbers) over rekening houden met vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied

In artikel 2 lid 2 van de Habitatrictlijn staat dat de, op grond van deze richtlijn, genomen maatregelen beogen de natuurlijke habitats en de wilde dier- en plantensoorten van communautair belang in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen. Vervolgens geeft lid 3 een kleine nuancering. De maatregelen moeten rekening houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, en met de regionale en lokale bijzonderheden. De indieners zijn van mening dat dit legitieme belangen zijn die meegewogen dienen te worden. Duitsland kent bijvoorbeeld een hardheidsclausule die het mogelijk maakt om de rigiditeit van de wetgeving te verzachten. Daarnaast hebben bijvoorbeeld België en Frankrijk expliciet in hun wetgeving opgenomen dat er rekening moet worden gehouden met sociaaleconomische belangen.

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, Krol, 50PLUS, D66, de VVD, de SGP, het CDA, de ChristenUnie, de PVV en FvD

Invoegen artikel 1.12fa in artikel I, onderdeel B, na artikel 1.12f

25 → **50** (Futselaar en De Groot) over een provinciaal gebiedsplan om de landelijke omgevingswaarde uit te werken

Dit programma, toekomstige wijzigingen daarvan alsmede de gebiedsplannen komen tot stand in een goede dialoog tussen provincies en Rijk, vanuit de gezamenlijke wettelijke verantwoordelijkheid voor natuurbescherming. Uitgangspunt daarbij is dat het Rijk vanuit de systeemverantwoordelijkheid verantwoordelijk blijft voor het behalen van de (landelijke) resultaatsverplichtende omgevingswaarde. In dit amendement wordt vastgelegd dat er een provinciaal gebiedsplan wordt opgesteld waarmee de bijdrage aan het bereiken van de landelijke omgevingswaarde wordt uitgewerkt in het gebiedsplan. Het gebiedsplan komt tot stand met alle betrokken overheden en gebiedspartners. In dit gebiedsplan kunnen provincies maatregelen aandragen die aantoonbare meerwaarde bieden, bijvoorbeeld door een betere score op stikstofreductie of een betere inpassing binnen regionale doelstellingen. Daarmee geeft deze aanpak (binnen de geldende kaders waaronder het (tussen)doel) ruimte voor maatwerk passend bij de kenmerken van een gebied en de uitdagingen die daar liggen. Met een programmawijziging ontstaat ruimte voor de inpassing van maatregelen uit het gebiedsplan. Hierbij is instemming nodig van Rijk en provincies. De maatregelen voor natuurherstel die nodig zijn voor de instandhoudingsdoelstellingen worden vastgelegd in Natura 2000-beheerplannen, conform vigerende wettelijke bepalingen. Dit amendement wijzigt alleen de Wet natuurbescherming. Het ligt in de rede om de bepalingen van dit amendement in het



datum 5 januari 2021

blad 4

stelsel van de Omgevingswet te regelen bij algemene maatregel van bestuur, in het Besluit kwaliteit leefomgeving.

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, Krol, GroenLinks, 50PLUS, Van Kooten-Arissen, DENK, D66, de VVD, de SGP, het CDA en de ChristenUnie

Invoegen artikel 1.12ga In artikel I, onderdeel B, na artikel 1.12g
18 (Harbers en Geurts) over een hardheidsclausule

De regels in het wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering richten zich tot de overheid, in het bijzonder de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Zij werken niet direct door naar individuele burgers en ondernemers. De Minister moet ervoor zorgen dat wordt voldaan aan de resultaatsverplichtende omgevingswaarde voor stikstof. Het door de Minister vastgestelde programma stikstofreductie en natuurverbetering bevat daarvoor bronmaatregelen. Daarnaast is het programma gericht op behoud van de relevante natuurwaarden in de Natura 2000-gebieden en zet het in op herstel waar dat nodig is gezien de instandhoudingsdoelen van het gebied. Daarvoor bevat het programma ook specifieke natuurmaatregelen. De effectiviteit van de maatregelen wordt gemonitord. Dat gebeurt op geaggregeerd niveau. De individuele burger of ondernemer wordt niet afgerekend als de wettelijke en Europeesrechtelijke doelen niet dreigen te worden gehaald. Als bijsturing nodig is, zal steeds opnieuw moeten worden bezien op welke wijze dat het best kan gebeuren. Als het gaat om het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen in de individuele Natura 2000-gebieden, is het van belang dat de overheid rekening kan houden met uitzonderlijke omstandigheden waardoor die doelstellingen niet kunnen worden gehaald die buiten de macht van de overheid liggen. Voor een deel is dat al verzekerd door de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie. Het Hof heeft namelijk geoordeeld dat als een Natura 2000-gebied niet meer tot de doelen van de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn kan bijdragen ondanks het feit dat een lidstaat voldoende beschermingsmaatregelen heeft genomen om achteruitgang te voorkomen, deze lidstaat aan de Commissie de intrekking van de beschermde status van het gebied moet voorstellen. Het Hof overweegt: «Indien deze staat zou nalaten om die schrapping van dit gebied voor te stellen, zou immers worden doorgedaan met het vergeefs inzetten van schaarse middelen voor het beheer van dat gebied die de instandhouding van de natuurlijke habitats en soorten niet ten goede komen. Bovendien zou het behouden in het netwerk Natura 2000 van gebieden die definitief niet meer aan de verwezenlijking van de doelstellingen ervan kunnen bijdragen, niet stroken met de vereisten inzake de kwaliteit van dit netwerk.»¹ Deze hardheidsclausule van het Hof is relevant als doelen in een specifiek Natura 2000-gebied door natuurlijke oorzaken – zoals klimatologische omstandigheden – niet kunnen worden gerealiseerd en de lidstaat redelijkerwijs alles heeft gedaan om achteruitgang te voorkomen. De Hofuitspraak geldt ook voor specifieke doelen en natuurwaarden in het gebied. Een tweede situatie – waarover het Hof zich nog niet heeft uitgesproken – betreft de situatie dat blijkt dat stikstofdepositie door bronnen in andere EU-lidstaten in de weg staat aan realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen in een specifiek Natura 2000-gebied. Als blijkt dat een instandhoudingsdoelstelling voor een voor stikstof gevoelige habitat in een Natura 2000-gebied niet of alleen met een onevenredige inspanning door de overheid kan worden bereikt als gevolg van stikstofdepositie die wordt veroorzaakt door bronnen in andere lidstaten, ligt het in de rede



datum 5 januari 2021

blad 5

dat de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit met de betrokken lidstaten overlegt over maatregelen in die lidstaten om de stikstofdepositie terug te brengen. Dit vanuit de EU-beginselen van loyale samenwerking en aanpak bij de bron. Als terugbrengen van de depositie vanuit die lidstaten redelijkerwijs niet mogelijk is, ligt het in de rede dat de Minister met de Europese Commissie overlegt over de toepassing de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn voor deze specifieke doelen in de betrokken Natura 2000-gebieden. Deze procedure wordt als onderdeel van het systeem van monitoring en bijsturing in de Wet natuurbescherming verankerd. In lijn daarmee zal de algemene maatregel van bestuur die uitvoering geeft aan het wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering deze procedurereguleer ook verankeren in het Besluit kwaliteit leefomgeving, dat na overgang van de natuurwetgeving naar de Omgevingswet de regels over monitoring en bijsturing zal bevatten.

Aangenomen. Voor: SP, Krol, 50PLUS, D66, de VVD, de SGP, het CDA, de ChristenUnie, de PVV en FvD

Diverse artikelen

19 (Bisschop c.s.) over een aanvullend legalisatieprogramma

Dit amendement regelt dat de Minister van LNV en de provincies de wettelijke opdracht krijgen om tezamen zorg te dragen voor het legaliseren van «projecten» (activiteiten) waarvoor ten tijde van het programma aanpak stikstof 2015–2021 (PAS) geen natuurvergunning nodig was vanwege hun geringe stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Deze legalisatie geschiedt op basis van een door de Minister van LNV vast te stellen aanvullend legalisatieprogramma met bronmaatregelen en eventueel natuurmaatregelen. In het aanvullende legalisatieprogramma worden alleen maatregelen opgenomen die additioneel zijn ten opzichte van het programma stikstofreductie en natuurverbetering. De maatregelen moeten worden uitgevoerd binnen drie jaar na de vaststelling van het aanvullende legalisatieprogramma. Bij de legalisering gaat het om alle activiteiten die destijds vielen onder de in artikel 2.12 van het Besluit natuurbescherming geregelde vrijstelling van de vergunningplicht voor projecten die ten hoogste een depositie van 1 mol/ha/jaar op voor stikstofgevoelige typen habitats of habitats van soorten veroorzaakten. Het betreft 3.637 activiteiten waarvoor meldingen zijn ingediend, en daarnaast activiteiten waarvoor geen meldingsplicht gold, hetzij omdat de depositie zeer minimaal was en onder de drempelwaarde van 0,05 mol/ha/jaar viel, hetzij omdat zij behoorden tot sectoren die uit een oogpunt van omvang van stikstofdepositie niet essentieel waren voor de monitoring van het gebruik van de voor de vrijstelling binnen het PAS gereserveerde depositieruimte. In alle gevallen betreft het situaties waarin initiatiefnemers te goeder trouw hebben gehandeld en investeringen hebben gedaan conform de toen geldende wet- en regelgeving. Uit de uitspraak over het PAS van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 volgt dat deze activiteiten alsnog vergunningplichtig zijn. Hierdoor zijn degenen die destijds te goeder trouw gebruik hebben gemaakt van de vrijstelling in grote onzekerheid komen te verkeren. Zij ondervinden niet alleen de voortdurende dreiging van mogelijke handhavingen, maar ondervinden soms ook problemen bij banken voor de financiering van bedrijfsaanpassingen, ook bedrijfsaanpassingen die noodzakelijk zijn voor een verdere verduurzaming van de bedrijfsvoering. Dit is ongewenst. Dit amendement beoogt aan deze



datum 5 januari 2021

blad 6

groep de zekerheid te bieden dat de huidige situatie daadwerkelijk zal worden gelegaliseerd, waarbij uitgangspunt zal zijn legalisering via een vergunning, omdat daarmee de rechtszekerheid het beste wordt gediend, maar waarbij op voorhand een generieke vrijstelling niet wordt uitgesloten. Met dit amendement wordt aangesloten bij het beginsel van rechtszekerheid en uitgesproken dat voor de onderhavige groep activiteiten legaliseren de enige weg is om invulling aan dat beginsel te geven. Voor zover daartoe ook een beroep zou moeten worden gedaan op artikel 6, vierde lid, van de Habitatrichtlijn, laat het amendement er geen onduidelijkheid over bestaan dat in de ogen van de wetgever met het legaliseren van deze groep activiteiten een dwingende reden van groot openbaar belang is gemoeid. Het legaliseren van de activiteiten gebeurt met behulp van een aanvullend legalisatieprogramma met bronmaatregelen en zo nodig natuurherstelmaatregelen, waarmee de gevolgen van de stikstofdepositie van de betrokken activiteiten worden gemitigeerd (ongedaan gemaakt of beperkt) of gecompenseerd. Mitigerende maatregelen (ook wel beschermingsmaatregelen genoemd) beogen om de eventuele schadelijke gevolgen die uit een activiteit voortvloeien, te verminderen, en moeten ervoor zorgen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet aantast. Dat vereist een ecologische beoordeling («passende beoordeling»). Dat kan individueel, bij de vergunningverlening, maar het kan ook collectief, op programmaniveau, mits – zo blijkt uit de PAS-uitspraak – de maatregelen en effecten vaststaan en niet nodig zijn om behoud van de relevante habitattypen en leefgebieden te verzekeren en eventueel benodigd herstel te realiseren. Tegen die achtergrond bepaalt het amendement ook dat het gaat om maatregelen die extra zijn ten opzichte van het programma stikstofreductie en natuurverbetering. Bij het legaliseren van de meldingen en de andere vrijgestelde gevallen staat mitigatie voorop. Dit amendement houdt er evenwel rekening mee dat het wellicht niet in alle gevallen mogelijk zal zijn om met mitigerende maatregelen in het aanvullende legalisatieprogramma vooraf te garanderen dat de betrokken activiteiten de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden niet aantasten. Voor die gevallen kunnen in het aanvullende legalisatieprogramma zogenoemde compenserende maatregelen worden opgenomen. Compenserende maatregelen beogen om de schadelijke gevolgen van de activiteiten te compenseren, zodanig dat de werking van het Natura 2000-netwerk intact blijft. Dat kan als er geen reële alternatieven zijn voor de betrokken activiteiten – zoals in dit geval, waar het niet legaliseren voor deze groep een omvangrijk verlies van de waarde van gedane investeringen zou betekenen, terwijl tegelijkertijd de bijdrage aan de stikstofbelasting uiterst beperkt is – en als de activiteiten noodzakelijk zijn om dwingende redenen van groot openbaar belang. In dit geval is, als gezegd, de dwingende reden van groot openbaar belang gelegen in het bieden van rechtszekerheid en in het herstellen van het vertrouwen in de overheid, waar diezelfde overheid eerder een vrijstelling heeft vastgesteld waaraan, zoals achteraf is gebleken, een wezenlijk gebrek kleefde. Verwezen wordt in dit verband naar de rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU, waaruit kan worden opgemaakt dat het rechtszekerheidsbeginsel een dwingende reden van groot openbaar belang kan zijn. Ook wordt verwezen naar de conclusie van Advocaat-Generaal Kokott in de PAS-zaken. Zij noemt daarin het algemene maatschappelijke belang bij economische ontwikkeling en het eerbiedigen van de grondrechten van ondernemingen dwingende redenen van groot openbaar belang. Uit artikel 6, vierde lid, van de Habitatrichtlijn, in samenhang met artikel 2.8, vijfde lid, onderdeel b, en zesde lid, Wnb volgt dat de Minister van LNV aan de Europese Commissie



datum 5 januari 2021

blad 7

advies moet vragen over het voornemen om de projecten toe te staan op grond van rechtszekerheid als dwingende reden van groot openbaar belang, als de betrokken Natura 2000-gebieden gebieden zijn met prioritair types natuurlijke habitats of prioritair soorten. Dat is hier aan de orde. De projecten mogen niet worden toegestaan voordat het advies is gekregen. Gegeven het spoedeisende belang van de legalisering van de meldingen en de andere vrijgestelde gevallen is ook dit een argument om via het aanvullende legalisatieprogramma primair in te zetten op legalisering op basis van mitigerende maatregelen. De mogelijkheid van compenserende maatregelen wordt achter de hand gehouden voor die gevallen waarin mitigatie geen oplossing biedt. In navolging van het wetsvoorstel stelt dit amendement voor om het aanvullende legalisatieprogramma niet alleen te regelen in de Wet natuurbescherming (Wnb), maar ook in de Omgevingswet, waarin – naar verwachting op 1 januari 2022 – de natuurwetgeving wordt opgenomen.

Aangenomen. Voor: PvdA, Krol, 50PLUS, D66, de VVD, de SGP, het CDA, de ChristenUnie, de PVV en FvD

Toevoegen onderdeel D aan artikel I

16 → **20** (Geurts en Van Otterloo) over een lichte voorhangprocedure

Voor de uitwerking van het programma stikstofreductie en natuurverbetering worden bij algemene maatregel van bestuur (AMvB) nadere regels gesteld over de inhoud van het programma, het verzamelen en verstrekken van gegevens, de beoordeling of wordt voldaan aan de omgevingswaarde en de tussentijdse doelstellingen, en de verslaglegging. Verder worden bij AMvB activiteiten van de bouwsector aangewezen die worden vrijgesteld van de Natura 2000-vergunningplicht. De regering wijst erop dat parlementaire betrokkenheid steeds verzekerd is door de voorhangprocedure die onder de Omgevingswet geldt voor de totstandkoming en wijziging van AMvB's (artikel 23.5, eerste lid). Echter, de regering streeft naar 1 januari 2022 als inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet. Om toch snel zekerheid over het wettelijke kader te kunnen bieden, is er daarom ook een wettelijk kader uitgewerkt onder de huidige Wet natuurbescherming (artikel I). Indieners willen zeker stellen dat ook op grond van de Wet natuurbescherming sprake zal zijn van parlementaire betrokkenheid bij de AMvB's.

Met algemene stemmen aangenomen.

Verworpen en ingetrokken amendementen

In het opschrift wordt «en de Omgevingswet» vervangen door «, de Omgevingswet en de Meststoffenwet».

Invoegen artikel IIA

24 (Moorlag) over verhoging van het afromingspercentage bij overgang van een fosfaatrecht van 20% naar 50%

Dit amendement beoogt een verhoging van het afromingspercentage bij overgang van een fosfaatrecht van 20% naar 50%. Daarmee wil de indiener bewerkstelligen dat de totale hoeveelheid fosfaatrechten in de melkveehouderij op kosteneffectieve wijze sterker wordt teruggebracht, teneinde te borgen dat de productie van fosfaat en stikstof door melkvee



datum 5 januari 2021

blad 8

zal verminderen. Hiermee wordt beoogd de natuurkwaliteit te verbeteren en meer vergunningsruimte te creëren voor woningbouw en andere economische ontwikkeling.

Verworpen. Voor: PvdA, GroenLinks, de PvdD en Van Kooten-Arissen

Invoegen onderdeel Aa na artikel I, onderdeel A

12 (Bromet) over versterking van natuurgebieden

Om een goede staat van instandhouding van de natuur te bereiken is er meer nodig dan het verminderen van de stikstofemissie en -depositie. Voor het in goede staat brengen van de habitats en soorten uit de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn is het ook noodzakelijk dat de natuur wordt versterkt en dat natuurgebieden goed met elkaar worden verbonden. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is hiervoor bedoeld evenals de oorspronkelijke plannen voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Om natuurherstel te realiseren is het belangrijk dat deze plannen zo goed als mogelijk alsnog worden uitgevoerd. Met dit amendement worden de doelen van het NNN en de oorspronkelijke plannen voor de EHS wettelijk verankerd. Dit amendement regelt dat het NNN ten minste 736.000 hectare omvat in 2027 en ten minste 798.000 hectare in 2035.

Hierbij is de 68.000 hectare die met de actualisatie van het totale areaal natuur in 2018 is meegerekend opgeteld. Voor een goede staat van instandhouding van de Natura 2000-gebieden is een dergelijke uitbreiding van de natuur in Nederland nodig.

Verworpen. Voor: PvdA, GroenLinks, de PvdD, 50PLUS en Van Kooten-Arissen

Diverse artikelen

10 → **51** (Bromet) over een nieuwe stikstofdepositiewaarde voor 2040

Een stip aan de horizon is noodzakelijk om de stikstofcrisis op de lange termijn op te lossen en het duurzaam herstel van de natuur te realiseren. In het voorliggende wetsvoorstel ontbreekt een langetermijnperspectief en met het voorstel wordt een goede staat van instandhouding van de natuur niet bereikt. Om te kunnen waarborgen dat de Natura 2000-gebieden voor 2050 zijn hersteld is het volgens het Adviescollege Stikstofproblematiek vereist dat de condities daarvoor in 2040 zijn gerealiseerd. Dit amendement regelt daarom als resultaatsverplichting dat de stikstofdepositie in 2040 in alle Natura 2000-gebieden onder de kritische depositiewaarde moet zijn gebracht.

Verworpen. Voor: PvdA, GroenLinks, de PvdD en Van Kooten-Arissen

Diverse artikelen

11 → **52** (Bromet) over nieuwe stikstofemissiewaarden voor 2025 en 2030

Dit amendement regelt als resultaatsverplichting dat de totale stikstofemissie in 2025 met 25% en in 2030 met 50% moet zijn afgenomen. Het huidige hoofddoel in het voorliggende wetsvoorstel dat de hoeveelheid stikstof in 2030 op 50% van alle hectares met stikstofgevoelige natuur in Natura 2000-gebieden niet groter mag zijn dan de kritische depositiewaarde, komt neer op een emissiereductiedoel van slechts 26%. Bovendien heeft slechts een deel van de natuurgebieden hier baat bij. Het Adviescollege Stikstofproblematiek, natuur- en milieuorganisaties, wetenschappers en vele andere experts geven aan dat een emissiereductiedoelstelling van 26% onvoldoende zal zijn om



datum 5 januari 2021

blad 9

de impasse te doorbreken en geven aan dat een emissiereductiedoelstelling van 50% nodig is in 2030. Het Adviescollege Stikstofproblematiek ziet de halvering van de binnenlandse stikstofemissie in 2030 zelfs als een noodzakelijke randvoorwaarde om natuurherstel te kunnen realiseren en om te voorkomen dat toestemmingverlening voor economische activiteiten verder wordt belemmerd. Bovendien zou deze doelstelling volgens de experts haalbaar moeten zijn.

Verworpen. Voor: PvdA, GroenLinks, de PvdD en Van Kooten-Arissen

Artikel I, onderdeel B, artikel 1.12f, vierde lid

13 (Bromet) over verslaglegging ten minste eens in de twee jaar

Goede monitoring van de stikstofaanpak is van cruciaal belang om tijdig bij te kunnen sturen en om de stikstofcrisis op te lossen. In het voorliggende wetsvoorstel wordt niet opgenomen met welke frequentie de Minister de beide kamers der Staten-Generaal informeert over de voortgang van het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering en over de ontwikkeling van de staat van instandhouding van de voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden. De indiener is van mening dat goede tweejaarlijkse monitoring op de uitkomsten van het totale pakket aan maatregelen noodzakelijk is om een compleet beeld te krijgen van de effecten en om tijdig bij te kunnen sturen. Deze opvatting wordt gedeeld door het Adviescollege Stikstofproblematiek en andere experts. Dit amendement regelt daarom dat ten minste eens in de twee jaar een verslag aan de Staten-Generaal wordt gezonden over de voortgang en de gevolgen van de in het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering opgenomen maatregelen en over de ontwikkeling van de staat van instandhouding van de voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden.

Verworpen. Voor: PvdA, GroenLinks, de PvdD, Van Kooten-Arissen en DENK

Toevoegen onderdeel D aan artikel I

22 → 26 (Ouweland en Wassenberg) over diersoorten op de Rode Lijst schrappen van de lijst met vrij bejaagbare diersoorten

De biodiversiteit en de natuur staan in Nederland onder grote druk. Verschillende inheemse diersoorten, die voorheen algemeen voorkwamen in Nederland, zijn zeldzaam geworden. In sommige gevallen gaat het zó slecht met deze soorten, dat ze voorkomen op de Rode Lijst van bedreigde diersoorten. Toch komt het voor dat soorten die op de Rode Lijst van bedreigde diersoorten staan, ook voorkomen op de wildlijst (de lijst van vrij bejaagbare diersoorten). De indieners willen voorkomen dat belangrijke en kenmerkende diersoorten uit het landschap verdwijnen en zijn van mening dat deze soorten niet vrij bejaagd moeten kunnen worden. Indieners willen er daarom voor zorgen dat, zodra een diersoort op de Rode Lijst van bedreigde diersoorten komt te staan, deze soort van de wildlijst wordt geschrapt.

Ingetrokken.



datum 5 januari 2021

blad 10

Toevoegen onderdeel D aan artikel I

23 (Ouwehand en Wassenberg) over schrappen van de haas en het konijn van de lijst met vrij bejaagbare diersoorten

Op de herziene Rode Lijst van de Nederlandse zoogdieren, die in november 2020 is vastgesteld, zijn de Nederlandse algemene inheemse soorten haas (*Lepus Europaeus*) en konijn (*Oryctolagus cuniculus*) als bedreigd opgenomen. De aantallen van deze twee diersoorten zijn sinds de tweede helft van de vorige eeuw met 60 tot 70 procent afgenomen. Op dit moment echter zijn hazen en konijnen nog vrij bejaagbare soorten. De indieners vinden dat de jacht op de haas en het konijn niet te rijmen is met de bedreigde status van deze soorten. De indieners willen met het amendement voorkomen dat deze de haas en het konijn uit het Nederlandse landschap verdwijnen. Gezien de afname van de populatie, stellen de indieners voor om de haas en het konijn beter te beschermen door ze te schrappen van de wildlijst (de lijst van vrij bejaagbare soorten).

Ingetrokken.

Moties

48 (Dik-Faber en Geurts) over versneld afspraken maken met provincies

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, Krol, GroenLinks, 50PLUS, DENK, D66, de VVD, de SGP, het CDA en de ChristenUnie

47 (Dik-Faber c.s.) over een pilot grondfonds stikstofaanpak

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, Krol, GroenLinks, 50PLUS, Van Kooten-Arissen, DENK, D66, de VVD, de SGP, het CDA en de ChristenUnie

46 (Van Otterloo en Harbers) over intensivering van bronmaatregelen voor de kustprovincies

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, Krol, GroenLinks, de PvdD, 50PLUS, Van Kooten-Arissen, D66, de VVD, de SGP, het CDA en de ChristenUnie

45 (De Groot en Van Otterloo) over bedrijven opkopen van de grootste belasters van Natura 2000-gebieden

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, Krol, GroenLinks, 50PLUS, DENK, D66, de VVD, de SGP, het CDA en de ChristenUnie

44 (Bisschop en Van Otterloo) over de rood-voor-roodwerkwijze

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, Krol, GroenLinks, 50PLUS, DENK, D66, de VVD, de SGP, het CDA, de ChristenUnie, de PVV en FvD

43 (Bisschop) over een duurzaam en langjarig toekomstperspectief voor de agrarische sector

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, Krol, GroenLinks, 50PLUS, DENK, D66, de VVD, de SGP, het CDA, de ChristenUnie, de PVV en FvD



datum 5 januari 2021

blad 11

42 (Bisschop c.s.) over de opties van interimmers

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, Krol, GroenLinks, 50PLUS, Van Kooten-Arissen, DENK, D66, de VVD, de SGP, het CDA, de ChristenUnie, de PVV en FvD

41 (Moorlag en Bromet) over overleg met koepelorganisaties) over versnelde vermindering van stikstofemissie

Verworpen. Voor: PvdA, GroenLinks, de PvdD, 50PLUS en Van Kooten-Arissen

40 (Moorlag en Bromet) over versnelde vermindering van stikstofemissies

Verworpen. Voor: PvdA, GroenLinks, de PvdD, 50PLUS en Van Kooten-Arissen

39 (Harbers c.s.) over een emissiearm managementsysteem

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, Krol, GroenLinks, 50PLUS, D66, de VVD, de SGP, het CDA, de ChristenUnie, de PVV en FvD

38 (Harbers en Geurts) over opkoop van gronden niet verplicht stellen in de landelijke beëindigingsregeling

Aangenomen. Voor: SP, Krol, GroenLinks, 50PLUS, DENK, D66, de VVD, de SGP, het CDA, de ChristenUnie en FvD

37 (Harbers c.s.) over bedrijfsfinanciering voor initiatiefnemers van meldingen en meldingsvrije activiteiten

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, Krol, GroenLinks, 50PLUS, DENK, D66, de VVD, de SGP, het CDA, de ChristenUnie, de PVV en FvD

36 (Futselaar c.s.) over 20 miljoen extra voor ontmoetingsruimten voor ouderen

Met algemene stemmen aangenomen.

35 (Futselaar) over depositieruimte voor woningbouwbestemmingsplannen

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, Krol, GroenLinks, 50PLUS, Van Kooten-Arissen, DENK, D66, de VVD, de SGP, het CDA, de ChristenUnie en FvD

34 (Geurts en Von Martels) over de norm voor ammoniakreductie onderzoeken

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, Krol, GroenLinks, 50PLUS, DENK, D66, de VVD, de SGP, het CDA, de ChristenUnie en FvD

33 (Geurts c.s.) over de maatregel maatwerk piekbelasters

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, Krol, GroenLinks, 50PLUS, Van Kooten-Arissen, DENK, D66, de VVD, de SGP, het CDA, de ChristenUnie en FvD

32 (Geurts en Harbers) over een internationaal leidende positie voor de Nederlandse land- en tuinbouw in 2030

Aangenomen. Voor: PvdA, Krol, GroenLinks, 50PLUS, Van Kooten-Arissen, DENK, D66, de VVD, de SGP, het CDA, de ChristenUnie, de PVV en FvD



datum 5 januari 2021

blad 12

31 (Geurts en Harbers) over het label "stikstofgevoelig"

Aangenomen. Voor: SP, de PvdA, Krol, GroenLinks, 50PLUS, DENK, D66, de VVD, de SGP, het CDA, de ChristenUnie, de PVV en FvD

30 (Geurts en Harbers) over een maatschappelijke kosten-batenanalyse van Natura 2000-gebieden

Aangenomen. Voor: Krol, DENK, D66, de VVD, de SGP, het CDA, de ChristenUnie, de PVV en FvD

29 (Wassenberg en Ouwehand) over stoppen met verplaatsen van stikstofuitstotende bedrijven

Verworpen. Voor: PvdD, Van Kooten-Arissen en DENK

28 (Wassenberg en Ouwehand) over concrete stikstofreductiedoelen stellen

Verworpen. Voor: GroenLinks, de PvdD, 50PLUS en Van Kooten-Arissen

27 (Wassenberg en Ouwehand) over het verminderen van het aantal dieren dat gefokt, gebruikt en gedood wordt

Verworpen. Voor: PvdA, GroenLinks, de PvdD en Van Kooten-Arissen